

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 8. marca 2023

Sredstva za okrevanje po COVID-19: zaščita finančnih interesov EU je pomanjkljiva, opozarjajo revizorji

- *Države EU lahko v zameno za reforme in javne naložbe uporabijo 724 milijard EUR za okrepitev svojih gospodarstev.*
- *Novi model porabe ima vrzel v zagotovilih in odgovornosti EU.*

Evropska komisija je v razmeroma kratkem obdobju vzpostavila sistem pregledov za glavni sklad EU za okrevanje po pandemiji, tj. mehanizem za okrevanje in odpornost s sredstvi v višini 724 milijard EUR. Evropsko računsko sodišče (Sodišče) je preučilo zasnovo tega sistema in odkrilo vrzel v zagotovilih in odgovornosti pri zaščiti finančnih interesov EU. Države članice morajo preveriti, da so naložbeni projekti, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, skladni s pravili EU in držav članic, vendar dobi Komisija pri svojem delu le malo preverjenih informacij o tem, ali in kako se izvajajo ti nacionalni pregledi. Brez zagotovila, da se ta pravila upoštevajo, je odgovornost na ravni EU pomanjkljiva.

Komisija usmerja denar prek mehanizma na nov način: plačila državam članicam EU izvršuje po tem, ko se prepriča, da so dosegle mejnike in cilje, ki so bili pred tem dogovorjeni v njihovih nacionalnih načrtih za okrevanje. V ta namen je vzpostavila obsežen sklop pregledov, s katerimi preverja podatke, ki jih države predložijo v dokaz, da so mejnike in cilje dosegle. Vendar za razliko od drugih programov financiranja EU pri naložbenih projektih, ki se financirajo iz mehanizma, skladnost z zadevnimi pravili EU in držav članic ni pogoj za plačilo. Skladnost s temi pravili tudi ni zajeta v preglede zahtevkov za plačila, ki jih preverja Komisija.

„Državljeni bodo zaupali novim načinom financiranja EU samo, če bodo lahko prepričani, da je njihov denar pravilno porabljen,“ je povedal predsednik Sodišča Tony Murphy. *„Trenutno obstaja vrzel v zagotovilih, ki jih lahko da Komisija v zvezi z glavnim skladom EU za okrevanje po pandemiji, in pomanjkanje odgovornosti na ravni EU.“*

Komisija namerava v prihodnjih letih preučiti, ali so pregledi, ki jih izvaja vsaka od članic EU, ustrezni. Osredotočila se bo na oceno tega, ali države članice z lastnimi kontrolnimi sistemi lahko preprečijo, odkrijejo in odpravijo primere goljufij, korupcije, nasprotja interesov in dvojnega financiranja. Komisija je pooblaščenca, da izterja zneske iz takih nezakonitih dejavnosti v državah, ki same tega niso storile. Vendar izvršilna veja EU ni načrtovala pregledov tega, kako države preverjajo skladnost naložbenih projektov, ki se financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, s pravili EU in nacionalnimi pravili. Zato ima malo preverjenih informacij, kar vpliva na zagotovila, ki jih lahko da. Revizorji opozarjajo, da je neskladnost s pravili EU in

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celotno poročilo je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

nacionalnimi pravili – med drugim na področju javnih naročil, državne pomoči in upravičenosti – razširjena v drugih programih porabe EU in pomeni resno tveganje za finančne interese EU. Komisijo pozivajo, naj poišče načine, kako bo vrzel v zagotovilih na ravni EU zapolnila.

Komisija ni objavila smernic o tem, kako ravnati takrat, ko se financirani ukrep opusti, zaradi česar je verjetneje, da se mejnikov in ciljev, ki so bili razveljavljeni, ne odkrije. Posledice take razveljavitve niso jasne. Poleg tega je Komisija šele zdaj – ko je pretekla skoraj polovica življenjske dobe tega začasnega instrumenta – določila, kolikšen znesek izplačila bi bilo treba zamrzniti ali zmanjšati, če država ni v celoti dosegla cilja ali mejnika. Revizorji so ugotovili tudi, da bi bilo mogoče poročanje o goljufijah izboljšati in da so potrebne dodatne smernice za pavšalne popravke, ki bi jih bilo treba dosledno uporabljati v zvezi s slabostmi, ki se odkrijejo v kontrolnih sistemih držav.

Informacije o poročilu

Mehanizem za okrevanje in odpornost pomeni levji delež financiranja EU za okrevanje po pandemiji COVID-19 in omogoča obsežno finančno podporo (385,8 milijarde EUR posojil in 338 milijard EUR nepovratnih sredstev), njegov namen pa je pospešiti gospodarsko okrevanje držav članic po posledicah pandemije in povečati njihovo odpornost. Španija in Italija sta kot največji prejemnici nepovratnih sredstev skupaj prejeli 43 % celotnega zneska. Z mehanizmom se podpira financiranje reform in naložbenih projektov od februarja 2020 in podpora se bo nadaljevala do 31. decembra 2026. Da bi Komisija mehanizem financirala, najema posojila na kapitalskih trgih in izdaja skupne dolžniške instrumente EU. Revizija je bila izvedena v kontekstu velikega števila plačil, ki ga je še treba izvršiti. Revizorji želijo s priporočili prispevati k ustreznemu sistemu pregledov za uspešno zaščito finančnih interesov EU. V prihodnosti nameravajo preučiti tudi preglede mehanizma za okrevanje in odpornost, ki jih izvajajo države EU.

Posebno poročilo Sodišča 07/2023: Zasnova kontrolnega sistema Komisije za mehanizem za okrevanje in odpornost – Načrtovano je sicer obsežno revizijsko delo, vendar v novem izvedbenem modelu ostajajo vrzeli v zagotovilih in odgovornosti na ravni EU – je na voljo na spletišču Sodišča eca.europa.eu.

Kontakti za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502